

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Правни основ за доношење уредбе садржан је у члану 5. став 3. и члану 7. став 4. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 73/19) и члану 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – одлука УС, 72/12, 7/14 – одлука УС, 44/14 и 30/18 - др. закон).

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Правила за доделу државне помоћи у области културе уведена су у правни систем Републике Србије 2010. године доношењем Уредбе о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС”, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13 и 119/14 – и др. прописи). Правила су садржана у члану 3. став 1. тачка 2.1. подтачка 8) чл. 86 и 87. наведене уредбе и делимично су усклађена са правним тековинама Европске уније у овој области.

У циљу убрзавања поступка приступања Републике Србије Европској унији као и полазећи од препорука Европске комисије из годишњих извештаја о напретку Републике Србије и мерилима која су неопходна да Република Србија испуни ради отварања преговарачког Поглавља 8 – Политика конкуренције, неопходно је да се у области државне помоћи настави са усаглашавањем домаћег законодавства са европским правним тековинама.

Тренутно стање усклађености у овој области може се окарактерисати као „делимично усклађено“ са правним тековинама ЕУ. Међутим, доношењем новог Закона о контроли државне помоћи, који је почео са пуном применом 1. јануара 2020. године, дат је правни основ за даље усклађивање правила за доделу државне помоћи кроз подзаконске акте које, на предлог Комисије за контролу државне помоћи преко Министарства финансија, доноси Влада и којима ће се усклађивати секундарни прописи ЕУ као што су регулативе, директиве и одлуке. Са друге стране, Закон по први пут даје могућност и самој Комисији да, такође, доноси подзаконска акта попут упутстава и правилника који, пре свега, служе за транспоновање тзв. “*soft acquis*” као што су смернице, обавештења, саопштења Европске комисије и сл.

За разлику од досадашњег концепта усклађивања који се заснивао на постојању једне уредбе о правилима за доделу различитих категорија државне помоћи, нов концепт подразумева доношење већег броја подзаконских аката који би се односили на прописивање услова и критеријума усклађености државне помоћи у различитим секторима, различитих врста или државне помоћи која се додељује путем специфичних инструмената доделе.

Изузев усклађивања, додатни разлог за доношење овог прописа је прецизирање и појашњавање појединих одредби ради отклањања нејасноћа и у циљу ефикаснијег спровођења у пракси.

Овом уредбом преузима се садржина дела Уредбе Европске комисије број 651/2014 од 17. јуна 2014. године о проглашавању одређених категорија државне помоћи усклађеним са заједничким тржиштем у примени чл. 107 и 108. Уговора (о функционисању ЕУ) (Commission Regulation (EU) N°651/2014 of 17 June 2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (OJ L 187, 26.6.2014, p. 1)) и Уредба Комисије број 2017/1084 од 14. јуна 2017. године којом се мења Уредба Комисије број 651/2014 у погледу помоћи за лучку и аеродромску инфраструктуру, прагове пријаве за културу и очување културног наслеђа и

за помоћ спортској и мултифункционалној рекреативној инфраструктури, и шеме регионалне оперативне помоћи за најудаљеније регионе Commission Regulation (EU) 2017/1084 of 14 June 2017 amending Regulation (EU) No 651/2014 as regards aid for port and airport infrastructure, notification thresholds for aid for culture and heritage conservation and for aid for sport and multifunctional recreational infrastructures, and regional operating aid schemes for outermost regions. Наиме, наведени ЕУ прописи садрже одредбе којима се оцењује усклађеност државне помоћи за културу, унапређење заштите, очувања културног наслеђа и стварање и промовисање производа од културног значаја (аудиовизуелна дела).

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чл. 1. и 2.

Одређују се предмет уредбе и примена, као и у којим случајевима се одредбе ове уредбе неће примењивати.

Члан 3.

Прописује се да је државна помоћ за културу, унапређење заштите, очувања културног наслеђа и стварање и промовисање производа од културног значаја (аудиовизуелна дела) усклађена уколико су кумулативно испуњени услови и критеријуми прописани овом уредбом. Наиме, Комисија ће у поступку утврђивања постојања и оцене усклађености државне помоћи утврђавати испуњеност сваког услова и критеријума.

Члан 4.

Државна помоћ за културу је усклађена ако је транспарентна, односно ако је тачна, прецизна и јасна. Наиме, транспарентност државне помоћи подразумева да се тачан износ државне помоћи без обзира на инструмент може унапред израчунати као износ бруто новчане противвредности помоћи без потребе за проценом ризика од прекомерне помоћи. Одређени инструменти сматрају се транспарентним, као што су субвенције и субвенционисана каматна стопа на кредите, кредит, гаранција, пореска олакшица и др.

Изражавање износа државне помоћи у облику бесповратних средстава (субвенција) подразумева да је, ако се државна помоћ додељује кроз инструмент који није субвенција, неопходно да се израчуна тачан износ те државне помоћи и новчано изрази.

Члан 5.

Државна помоћ за културу је усклађена ако има ефекат подстицаја. Сматра се да државна помоћ за културу и заштиту културног наслеђа увек има ефекат подстицаја, док државна помоћ за аудиовизуелна дела има ефекат подстицаја ако је захтев за доделу државне помоћи поднет даваоцу пре почетка радова на пројекту, што подразумева почетак грађевинских радова или набавку опреме повезане са улагањем, осим активности као што је куповина земљишта или прибављање дозвола или друге припремне радње.

Такође, изузетно државна помоћ у облику пореске олакшице има ефекат подстицаја ако је право на државну помоћ успостављено у складу са објективним критеријумима и без даље примене дискреционих права даваоца државне помоћи, као и ако постоји правни основ за доделу државне помоћи пре почетка радова на пројекту или делатности за коју је додељена државна помоћ, осим ако се не ради о шеми државне помоћи која је настала на основу фискалне шеме, ако је одређена делатност била обухваћена претходном шемом државне помоћи у облику пореских олакшица.

Члан 6.

Приликом утврђивања интензитета државне помоћи која се додељује посматра се износ оправданих трошкова за које се може доделити државна помоћ, док оправданост тих трошкова доказује давалац исправама које морају да садрже јасне, конкретне и ажуриране податке. Странка у поступку пред Комисијом за контролу државне помоћи је давалац и те стога само он може да износи доказе, које ће прибавити од корисника државне помоћи (исправе, елаборати и сл.).

Међутим ако се државна помоћ исплаћује у више рата, оправдани трошкови и државна помоћ дисконтују се на њихову вредност у тренутку доделе, при чему се за дисконтовање користи дисконтна стопа која важи у тренутку доделе.

Члан 7.

Одредбе овог члана прецизирају тачне намене и делатности за које се државна помоћ за културу и заштиту културног наслеђа сматра усклађеном, а која се може доделити као државна помоћ за улагање, укључујући државну помоћ за изградњу или надоградњу културне инфраструктуре и као оперативна државна помоћ.

Члан 8.

Овим чланом одређују се оправдани трошкови за улагање у материјалну и нематеријалну имовину, како би се ова врста државне помоћи сматрала усклађеном..

Члан 9.

Чланом 9 прописано је да интензитет државне помоћи за улагање не сме да премаши разлику између оправданих трошкова и оперативне добити инвестирања. Оперативна добит инвестирања представља разлику између дисконтованих прихода и дисконтованих оперативних трошкова током економског трајања улагања ако је та разлика позитивна. Изузетно, дозвољени интензитет се може одредити у процентуалном износу али не више од 80% оправданих трошкова, ако државна помоћ не прелази два милиона евра у динарској противвредности.

Члан 10.

Одредебе овог члана прецизирају оправдане трошкове код оперативне државне помоћи, како би државна помоћ била усклађена.

Члан 11.

Овим чланом прописан је интензитет оперативне државне помоћи. Предвиђено је да интензитет не сме прећи износ који је неопходан за покриће оперативних губитака и разумне добити током одговарајућег периода, која је израчуната унапред, на основу реалних предвиђања или кроз механизам повраћаја средстава. Изузетно, дозвољени интензитет се може одредити у процентуалном износу али не више од 80% оправданих трошкова, ако државна помоћ не прелази два милиона евра у динарској противвредности.

Члан 12.

Овим чланом прописано је да се државна помоћ за аудиовизуелна дела сматра усклађеном уколико се додељује на основу шеме и уколико је директно усмерена на стварање или промовисање производа од културног значаја. Такође, овим чланом је прописана обавеза даваоца да успостави одговарајући механизам одабира културног производа заснован на унапред утврђеним критеријумима.

Међутим, прописан је изузетак када се државна помоћ за аудиовизуелна дела може доделити као индивидуална државна помоћ, а то је само у случају када се државна помоћ додељује за стварање и промовисање производа од посебног културног значаја за Републику Србију, при чему се као обавезан услов (пored свих услова из уредбе) прописује постојање елабората оправданости.

Такође, прописано је да је државна помоћ за аудиовизуелна дела усклађена ако је директно усмерена на стварање или промовисање производа од културног значаја (културни производ), на пружање подршке српској култури, рекламирање општег културног наслеђа Републике Србије или европског економског подручја као и на привлачење талената из Републике Србије или европског економског подручја (управника, сценариста, режисера, композитора и др.).

Овим чланом прописано је да се додела државне помоћи не сме условљавати националном припадношћу нити оснивањем привреног друштва по прописима Републике Србије.

Најзад, прописано је да трошкови изградње инфраструктуре филмских студија не улазе у оправдане трошкове реализације аудиовизуелног дела.

Чл. 13-15.

Наведеним члановима прописани су оправдани трошкови и интензитети за доделу државне помоћи за предпродукцију, продукцију и за дистрибуцију.

Члан 16.

Чланом 16. прописује се условљеност помоћи потрошњом средстава на територији Републике Србије уколико се значајан степен производње аудиовизуелног дела спроводи на више локација ван територије Републике Србије. У наведеном случају давалац може условити доделу државне помоћи обавезом потрошње одређеног дела

буџета продукције аудиовизуелног дела на територији Републике Србије и то захтевом да на територији Републике Србије утроши износ који не прелази 160% износа државне помоћи за продукцију одређеног аудиовизуелног дела, или обрачуном износа државне помоћи која се додељује за продукцију одређеног аудиовизуелног дела као проценат издатка за конкретне продукцијске делатности у Републици Србији. У наведеним максимални издаци који су подложни обавезама потрошње у Републици Србији не могу да премаши 80% укупног буџета за продукцију.

Такође, прописано је да давалац државне помоћи може условити доделу државне помоћи обавезом да најмањи обим продукцијске делатности буде у Републици Србији, при чему тај обим не прелази 50% укупног буџета за продукцију.

Члан 17.

Овим чланом прописују се допунски услови за оцену усклађености државне помоћи за велике пројекте улагања, односно ако улагање у културу и заштиту културног наслеђа прелази износ од 150 милиона евра у динарској противвредности по пројекту, или оперативна државна помоћ за културу и заштиту културног наслеђа прелази износ од 75 милиона евра у динарској противвредности по кориснику у календарској години, или је вредност шеме државне помоћи за аудиовизуелна дела виша од 50 милиона евра у динарској противвредности. Услови који у наведеном случају треба да буду испуњени су да циљ доделе државне помоћи мора да буде усмерен на реализацију пројекта од националног интереса, да постоји потреба за интервенцијом државе, односно намеравани пројекат не би се реализовао без доделе државне помоћи као и да износ државне помоћи буде ограничен на минимум потребних средстава за реализацију пројекта (пропорционална). Такође неопходно је да мера помоћи буде примерена, да државна помоћ има подстицајни ефекат и да државна помоћ буде транспарентна, односно подаци о помоћи су доступни јавности.

Члан 18.

Чланом 18. прописана су правила кумулације државне помоћи за културу са другом државном помоћи за културне делатности за исте оправдане трошкове, као и кумулација са *de minimis* помоћи у односу на исте оправдане трошкове. Државна помоћ се кумулира са другом државном помоћи за културне делатности и *de minimis* помоћи која се додељује за исте оправдане трошкове до дозвољеног прописаног интезитета.

Члан 19.

Прописана је обавеза даваоца да на својој интернет страници објављује информације у вези са доделом државне помоћи и да контролише наменско трошења јавних средстава додељених у складу са овом уредбом.

Чл. 20 -22.

Односи се на прелазне и завршне одредбе.